

Sanoma Osakeyhtiö

**Toimintakertomus
vuodelta
1976**

Sanoma Osakeyhtiö

Toimintakertomus

vuodelta

1976

Sisältö

Hallituksen puheenjohtajan katsaus	3
Sanoma Osakeyhtiön hallituksen toimintakertomus vuodelta 1976	
Yleiskatsaus vuoden 1976 talouteen	5
Sanoma Osakeyhtiö	6
Sanomalehtiryhmä	7
Aikakauslehti- ja kirjaryhmä	9
Sanomapaino	11
Suunnittelu- ja kehitysryhmä	12
Talous	12
Hallinto	13
Ammattikoulu	13
Lehtikuva Oy	14
Finnvisuals Oy	14
Tuloslaskelma	15
Tase	16
Liitetiedot	16
Hallitus	19
Ehdotus voittovarojen käytöstä	19
Tilintarkastuskertomus	18
Tilastoja	20
Kuvia Sanomalasta	21
Sopimukset ja luottamushenkilöt	25
Johtajisto 31. 12. 1976	27
Päätoimittajat	27

Sanoma Osakeyhtiö numeroina

	1976	1975
Liikevaihto	311,0 mmk	264,7 mmk
Tulos	5,8 mmk	6,0 mmk
Palkat	120,5 mmk	102,2 mmk
Taseen loppusumma	304,9 mmk	212,1 mmk
Osakepääoma	7,1 mmk	7,1 mmk
Henkilökunta	2342 henkeä	2390 henkeä
Jakajat	1687 henkeä	1689 henkeä
Asiamiehet	3724 henkeä	3858 henkeä
Paperin kulutus	44,6 milj. kg	44,4 milj. kg
Painoväriin kulutus	0,83 milj. kg	0,73 milj. kg

Sanoma Osakeyhtiön hallituksen toimintakertomus vuodelta 1976

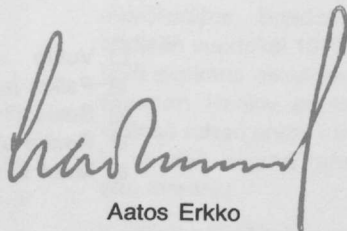
Tarkasteltaessa vuoden 1976 tulosta näkymät vuodelle 1977 eivät näytä juuri paremmilta, pikemminkin päinvastoin. Lamasta on tullut todellisuus, jokapäiväinen ja ilmeisesti pitkäänkin jatkuva ilmiö. Se on hyväksyttävä ja siihen on suhtauduttava arkipäiväisen tavallisesti.

Sanoma Osakeyhtiön tulos heijastaa yhtiön pitkäntähtäimen ajattelua ja suunnitelmallisuutta. Yhtiön toiminta-ajatuksen jo pitkään kuulunut vakainakin aikoina varovainen sijoituspolitiikka ja siihen liittyvä työpaikkojen turvaaminen on jatkunut ja jatkuu edelleen. Tämän turvin yhtiömme on toistaiseksi selvinnyt niin pitkän tähtäimen kuin hetkellisistäkin vaikeuksista. Voimakkaasti hidastuneen talouselämän heijastukset ovat olleet ja ovat jatkuvasti vaikuttamassa yhtiömme tulokseen. Vaikeuksista huolimatta lehtiemme levikit ovat kehittyneet edelleen myönteisesti, joskin heikentynyt ilmoitusmyynti lisää kustannuspainetta.

Samanaikaisesti olemme saattaneet alulle yhtiömme historian suurimman sijoituskohteen — Sanomalan. Kohteen ensisijaisena tarkoituksena on turvata pitkällä tähtäimellä yhtiömme jatkuvuus, mahdollistaa Helsingin Sanomain ja Ilta-Sanomien ilmestyminen ja kehitys sekä luoda ihmisarvoinen ja inspiroiva työpaikka jokaiselle siellä työskentelevälle sanomalaiselle. Kohde on vaativa ja kestää vielä vuosia ennen kuin yhtiön toiminta on keskittynyt samalle alueelle.

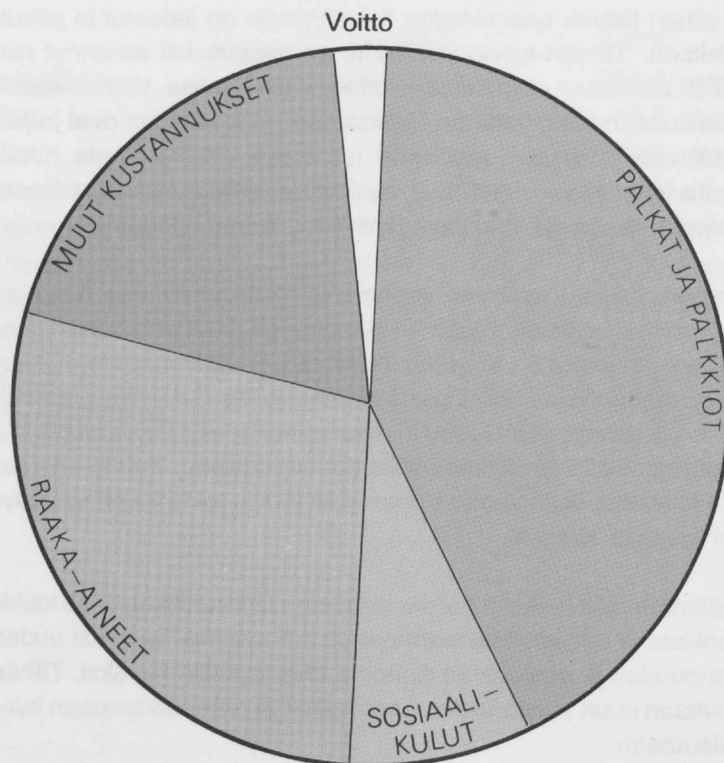
Pidämme tällä hetkellä poikkeuksellisen tärkeänä keskittää kaikki henkiset ja taloudelliset voimavaramme tuleviksi vuosiksi uuden Sanomalan ja uudistuvan Sanoma Osakeyhtiön hyväksi. Tähän tarvitaan suuri annos uskoa parempaan ja rakentavampaan tulevaisuuteen.

Sanomalan hanke on siitä selvä osoitus.

Aatos Erkko

Sanoma Osakeyhtiön
liikevaihdon 310.978.251,57 mk
jakautuminen eri kustannuseriin

☐ Voitto	1,9 %
☐ Palkat ja palkkiot	41,4 %
☐ Sosiaalikulut	8,3 %
☐ Raaka-aineet	28,7 %
☐ Muut kustannukset ..	19,7 %

Sanoma Osakeyhtiön hallituksen toimintakertomus vuodelta 1976

Yleiskatsaus vuoden 1976 talouteen

Vuoden alussa suhtauduttiin taloudellisiin näkymiin suhteellisen optimistisesti. Yleisesti uskottiin, että yleismaailmallinen lamakausi kääntyisi vuoden 1976 aikana nousuun. Kun Suomessa lama oli vuoden

1975 aikana tuntunut sängen vähän ja pääosin vain puunjalostusteollisuuden piirissä, oltiin yleisesti sitä mieltä, ettei lamakausi tule meillä kovinkaan paljon koskettamaan tavallista kuluttajaa ja teollisuuttakin vain rajoitetusti. Tällaisen mielialan vallitessa tehtiin kevään työehtosopimukset.

Teollistuneessa maailmassa alkanut nousu loppui kuitenkin tuskin alkuun päästyään. Uhkaksi nousun kokonaan poisjäämiselle muodostuivat samanaikainen jatkuva inflaatio ja työttömyys sekä öljyn hinnan mahdollinen tuntuva korotus. Suomessa, jossa yleensäkin kaikki suhdannevaihtelut tapahtuvat myöhästyneinä, nousu ei edes ehtinyt alkaa. Vain eräillä harvoilla aloilla kuten esim. puunjalostuksessa kysyntä jonkin verran kasvoi, mutta samanaikaisesti mm. metalliteollisuuden myyntinäkömät heikkenivät voimakkaasti. Seurauksena olikin työllisyystilanteen nopea heikkeneminen syksyä kohden ja lama alkoi tuntua meilläkin laajemmin.

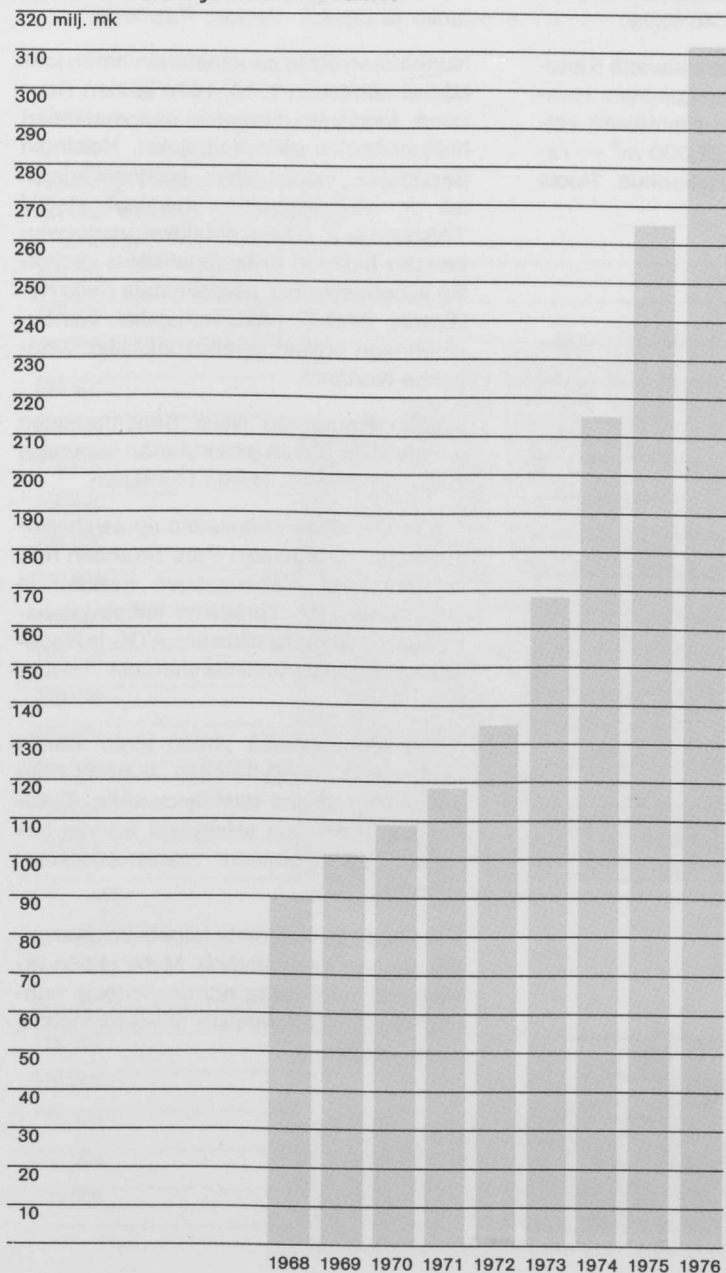
Hallitus, jonka päätehtäväksi oli annettu työttömyyden torjunta, hajosi ja sen seuraajaksi tuli keskustapuolueiden vähemmistöhallitus. Saadakseen aikaan edes budjetin vuodeksi 1977 oli hallituksen tehtävä sopimus oikeisto-opposition kanssa. Suomen Pankki puolestaan hoiti tehtävänsä rahan arvon vartijana tiukentamalla vuoden aikana rahapolitiikkansa sängen kireäksi.

Kaikista näistä toimenpiteistä oli seurauksena mm. että

vienti nousi volyymiltään	20,0 %
vienti nousi arvoltaan	21,0 %
tuonti laski volyymiltään	2,0 %
tuonti nousi arvoltaan	2,0 %
tuontihinnat nousivat	4,6 %
vientihinnat nousivat	0,9 %
kauppataseen alijäämä oli	4,1 mrd mk
vaihtotaseen alijäämä oli	4,3 mrd mk

Inflaation taso oli kuluttajahinnoin mitaten noin 14 % ja ansiotaso nousi keskimäärin noin 15 %. Näin ollen reaaliensiot kasvoivat, inflaatiovauhti aleni ja vaihtotaseen vajeus pieneni. Toisaalta työttömyys lisääntyi, elinkeinoelämä velkaantui ja tulevaisuuden näkömät synkenivät. Bruttokansantuotteen nousu jäi 0,29 %:iin eli lähes olemattomaksi.

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihto

Lama tuntui yhtiömme toiminnassa ensisijaisesti Helsingin Sanomain ilmoitusmetrien vähentymisenä n. 10 %:lla ja toisaalta Sanomapainon tuotannon käyttöasteen heikentymisenä. Helsingin Sanomain ilmoitusten väheneminen oli erityisen tuntuva tekstin jälkeisissä ilmoituksissa ja näistä varsinkin työpaikkailmoittelussa, mikä oli laman johdosta luonnollista.

Sanoma Osakeyhtiön toiminta kehittyi sangen suotuisasti edellämainituista vaikutuksista huolimatta. Yhtiön kokonaisliikvaihto kasvoi n. 17 % ja osoitti siten reaalista kasvua. Lehtien levikit kehittyivät lähes kauttaaltaan suotuisasti ja Ilta-Sanomien ilmoitusmetrien määrä lisääntyi yli tuhannella metrillä eli n. 40 %:lla.

Yhtiön toiminnassa oli merkittävintä Sanomala-suunnitelmien realisoituminen. Huhikuussa allekirjoitettiin ensimmäisen vaiheen — 160.000 m³ ja 22.000 m² — rakennusurakkasopimus Rakennus Ruola

Oy:n kanssa. Seuraavana päivänä alkanut rakennusalan lakko lykkäsi töiden aloittamisen toukokuun puolelle, mutta vuoden loppuun mennessä saatiin painokonehalli valmiiksi niin, että se hyväksyttiin loppukatselmuksessa 31. 12. 1976. Näin pääsivät painokoneen, josta maahan saapui n. 75 % vuoden loppupuolella, asennukset käyntiin täystehoisesti vuoden 1977 alusta. Eräitä valmistelevia töitä voitiin siltä osin suorittaa jo kertomusvuoden aikana. Postitus-, varasto-, korjaamo- ja sosiaalitoimien osalta rakennustyöt olivat vielä kesken.

Vuoden aikana jatkettiin yhtiön hallinto-organisaation kehittämistä sekä tutkimusta toteutustasoilla.

Toimitusjohtajana vuodesta 1964 ja hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1972 toiminut Aatos Erko luopui toimitusjohtajan tehtävistä 1. 4. 1976 lähtien jäaden yhtiön kokopäivätoimiseksi hallituksen puheenjohtajaksi. Samalla nimitettiin toimitusjohtajaksi tähänastinen varatoimitusjohtaja, dipl.ins. Väinö J. Nurmimaa ja varatoimitusjohtajiksi päätoimittaja Teo Mertanen ja dipl.ins. Jaakko Rauramo.

Nurmimaan tilalle sanomalehtiryhmän johtajaksi nimitettiin 1. 10. 1976 lähtien Rauramo. Mertanen nimitettiin sanomalehtien hallinnolliseksi päätoimittajaksi. Helsingin Sanomain vastaavaksi päätoimittajaksi tuli 2. päätoimittajana toiminut Heikki Tikkanen ja 2. päätoimittajaksi, vastuualueenaan kulttuuri ja tiedepolitiikka nimitettiin siihenastinen 3. päätoimittaja Keijo Kylävaara sekä 3. päätoimittajaksi, vastuualueenaan uutiset toimituspäällikkö Simo Pekka Nortamo.

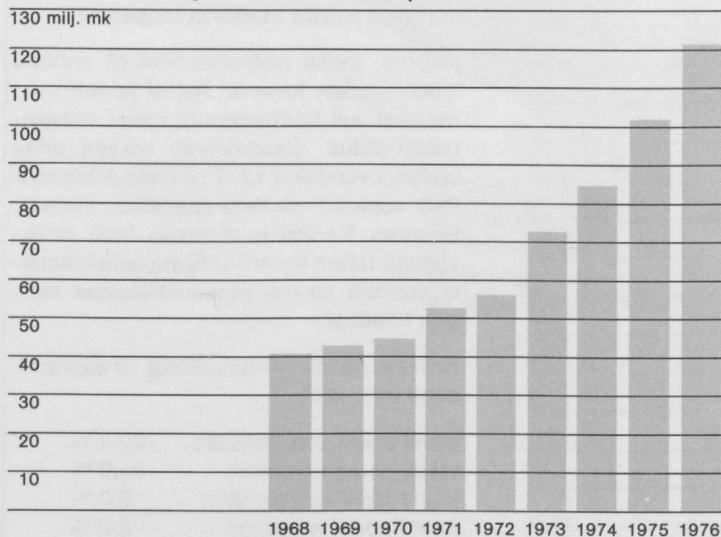
Jaakko Rauramon tilalle Sanomapainon johtajaksi ja yhtiön johtoryhmän jäseneksi kutsuttiin tekn.lis. Heikki Huhtanen.

1. 6. 1976 alkaen nimitettiin apulaishallintojohtaja, varatuomari Paul Strandén hallintojohtajaksi. Siihenastinen hallinto- ja talousjohtaja M. Teräsalmi jatkaa talousjohtajana. Samalla siirrettiin ATK- ja tilausliikenneosastot hallintoryhmästä talousryhmään.

Näillä toimenpiteillä yhtiön johto saatiin nykyhetken edellyttämälle tasolle sekä työnjaollisesti että miehitykseltään. Tutkimuksia ja erilaisia selvityksiä tuleviin tarpeisiin sopeutumisen valmisteleminen jatkettiin.

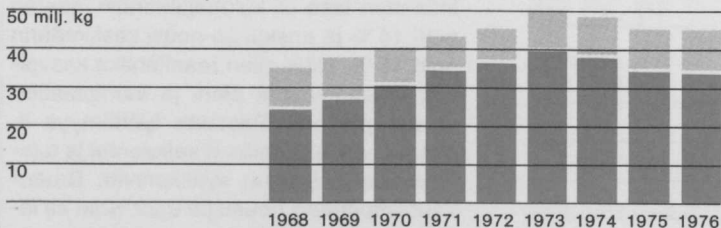
Toiminnan taloudellista tulosta voidaan pitää sangen tyydyttävänä. Myös yhtiön likviditeetti, huolimatta normaalivuosisuomattavasti suuremmista investoinneista, pysyi vankkana.

Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat

Paperinkulutus Sanoma Osakeyhtiössä

■ = sanomalehtipainon osuus

Vuoden 1976 toimintasuunnitelmia laadittaessa vaikutti taloudellinen lama tavoitteiden asetteluun. Tämän vuoksi ryhmälle hyväksyttiin entistä jonkin verran pienempi tuottotavoite. Samalla päätettiin pysyttää henkilömäärä vuoden 1975 ensimmäisen vuosipuoliskon tasolla.

Ilmoitusten käsittelyyn sekä toimitus- ja ilmoitustekstin tuotantoon liittyvä tekstinvalmistussovellutus hahmottui toimintavuoden aikana. Järjestelmän tekniset määritellyt suoritettiin loppuun ehdolla olevien systeemin toimittajien kanssa.

Pyrkimyksenä oli toimitustekstin asteittainen siirtäminen valoladontaan. Tämä aiheutti organisaatiojärjestelyjä sekä uudelleenkoulutustarvetta. Samoin oli valmistel-

tavana toimituksellisen automaation käyttöönotto, johon liittyi tilatarpeen ja sijoittamisvaihtoehtojen kartoitus.

Muista tavoitteista mainittakoon keski- ja alijohdon sekä ns. suoritusportaan osallistumis- ja vastuuasteen kohottaminen.

Edellisenä vuonna alkanut taloudellinen lama, joka jo tällöin heijastui sanomalehtien ilmoitustilan vähenemisenä, jatkui yhä jyrkempänä. Tämä vaikutti eniten tekstinjälkeisiin ilmoitusosastoihin, jotka ovat kiinteässä korrelaatioosuudessa bruttokansantuotteen kanssa. Selvimmin tämä heijastui sekä työmarkkinailmoitteluun että asuntomarkkinailmoitteluun, jotka vähenivät edelleen.

Laman vaikutuksia voitiin jossain määrin torjua aktivoimalla ilmoitusmarkkinointia. Teksti-ilmoittelu, jossa julkaistaan pääosa sekä merkkitarvaimoittelusta että vähittäiskauppailmoittelusta, kääntyi nousuun. Koko vuoden tulos osoitti tältä osin 17 % kasvua.

Laskusuhdanne ei vaikuttanut kummaankaan lehden levikkiin haitallisesti. Pitkään jatkunut nousu jopa voimistui selvästi.

Helsingin Sanomien arkilevikki oli 346.910 kpl, kasvu 6,0 %, ja sunnuntailevikki 391.971 kpl, kasvu 7,2 %. Säästötilausten osuus tilauskannasta ylitti vuoden lopussa 90 %. Sanomalehtien jakeluyhteistyössä edistytettiin. Helsingin Sanomien levikkiuotot olivat 68,5 mmk, kasvu edellisvuoteen verrattuna 31,5 %.

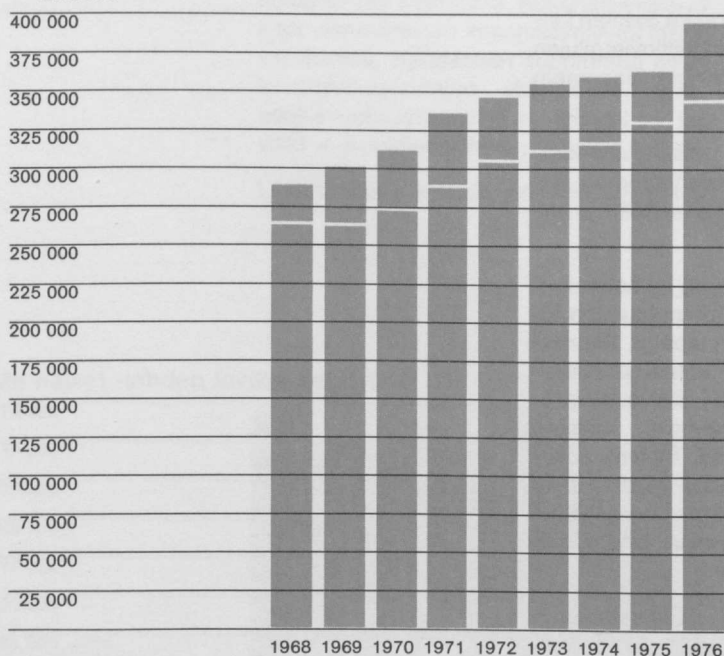
Helsingin Sanomissa julkaistiin 35.609 palstametriä ilmoituksia, joiden arvo oli 166,2 mmk. Volyymi laski 10 %, mutta laskutus kasvoi 15,7 % hintojen nousun vuoksi.

Ilta-Sanomien levikki jatkoi jo edellisenä vuonna alkanutta jyrkkää kasvuaan. Levikki nousi 22,5 % ja saavutti pysyvästi yli sadantuhannen kappaleen keskilevikin. Koko vuoden nettolevikki oli 120.080 kpl. Tunnilla aikaistettu maaseutupainos sekä uudet lentokuljetusyhteydet laajensivat Ilta-Sanomien levikkipohjaa. Ilta-Sanomien levikkiuotot olivat 32,4 mmk, kasvu 33,8 %. Irtonumeron hinnankorotus 1,20 markkaan syyskuun alussa vaikutti osittain tuottojen kasvuun, mutta pääosin kasvun aiheutti levikin nousu.

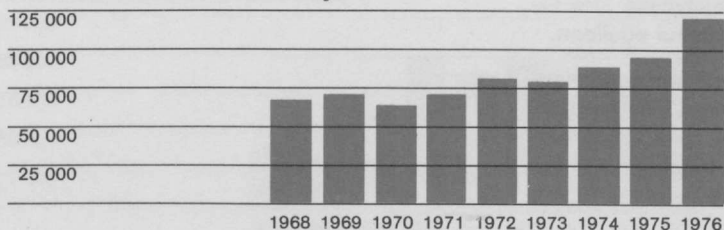
Ilta-Sanomien ilmoitusmyynti oli ennätysellinen: 3.585 palstamillimetriä, kasvu 41 %. Laskutuksen arvo oli 6,8 mmk ja kasvu 71 %. Ilta-Sanomien ilmoitusmyynnin kasvuun vaikutti myönteisesti levikin nousu, mikä on tehnyt lehdestä merkittävän ilmoitusvälineen ei ainoastaan Helsingin seudulla vaan myös koko maassa. Suurasiakkaiden kanssa tehdyt vuosisopimukset toivat uusia asiakasryhmiä lehden ilmoittajiksi ja lisäsivät osaltaan ilmoitusmääriä.

Sanomalehtiryhmän kateprosentti jäi 0,6 prosenttiyksikköä budjetoitua pienemmäksi.

Helsingin Sanomien keskimääräinen levikin kehitys sunnuntaisin – arkisin

Ilta-Sanomien levikin kehitys

si ja käyttötulos 5,6 % alle budjetin. Heikentyneeseen tulokseen vaikutti ennen kaikkea Helsingin Sanomain ilmoitusmyynti, joka ei saavuttanut tavoitettaan.

Huomattavimpia uutistapahtumia, joita yhtien sanomalehdet vuoden aikana käsitelivät, olivat viiden puolueen enemmistöhallituksen kaatuminen ja Martti Miettusen johtaman keskustan vähemmistöhallituksen nimittäminen, kunnallisvaalit sekä Lapuan patruunatehtaan räjähdys, jossa 40 ihmistä sai surmansa.

Maa-ilmapolitiikan tapahtumista mainittakoon Yhdysvaltain presidentinvaalit sekä 200-vuotisjuhlavuosi, puhemies Mao Tse Tungin kuolema ja sitä seuranneet vallan uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet mullistukset sekä samaan aikaan sattunut maanjäristys Kiinassa.

Myös Ruotsin vaalit, jossa valta siirtyi porvarillisille puolueille pitkään jatkuneen sosiaalidemokraattisen kauden jälkeen, sai runsaasti huomiota osakseen lehtien palstoilla.

Helsingin Sanomain ja Ilta-Sanomien omat toimittajaryhmät välittivät uutiset ja artikkelit Innsbruckin ja Montrealin kisatapahtumista.

Helsingin Sanomat kartoitti keväällä suomalaista elämänmuotoa kahdeksanosaisella, Suomen Gallupin suorittamalla mielipidetutkimuksella. Lisäksi tutkittiin poliittisia mielipiteitä kunnallisvaalien alla.

Englannin kuningattaren sekä Saksan Liittotasavallan liittokanslerin valtiovierailujen yhteydessä tehtiin Helsingin Sanomain erikoisnumerot.

Erik Tawastjernan 60-vuotispäivän kunniaksi julkaistiin sanomalehtiryhmän toimesta kokoelma hänen esseitään ja arvostelujaan.

Helsingin Sanomain lähinnä varhaisnuorisolle tarkoitettujen urheilutapahtumien tukitoiminta jatkui entiseen tapaan. Seuraavat lajit olivat toiminnan kohteina: Kaivo-
puiston maraton ja siihen liittyvä minimaraton, Hopeasompa talvikisa, Jukolan viesti ja Venlojen juoksu, Optimistijollapurjehduksen SM, Nappulajalkapallon SM-turnaus sekä Siniviitta-uinnit. Näihin kilpailuihin osallistui yhteensä 275.167 kilpailijaa.

Yhteistyössä Helsingin Kauppakamarin kanssa järjestettiin koululaisille ja opiskelijoille tutustumiskäyntejä sanomalehtiryhmän tuotanto- ja toimitiloihin. Näihin osallistui yhteensä 1.415 henkeä.

Konferenssitoiminta yhteistyössä The Financial Timesin kanssa jatkui edelleen.

Omien sanomalehtien painamiseen käytettiin paperia 35.070 tonnia. Lisäys edelliseen vuoteen oli 2,9 %, mikä johtui painosmäärien kasvusta. Painovärien kulutus oli 656 tonnia, lisäys edellisvuoteen 18,6 %.

Postitusosastolle hankittiin sanomalehtilaskija ja sidontakone, jotka ovat samantyyppiset kuin Sanomalaan hankittava laitteisto. Tarkoituksena on testata laitteisto ja kouluttaa henkilökuntaa.

Merkittävimmät investoinnit sivunvalmistusosastolla koskivat tekstinkäsittelyn tietokoneita, otsikoiden ladontaa, valoladontaan soveltuvien kuvien sekä sivunegatiivien valmistusta. Investoinnit olivat noin 1 mmk.

Sanomala-projektin tuotantolaitteiden osalta tehtiin postituslaitteistojen sopimus Cutler-Hammer Denverin kanssa. Kone Oy:n kanssa sovittiin uuden konttijakelun täyttölaitteiston toimittamisesta. Rullienkäsittelylaitteet tilattiin osittain Suomesta osittain Yhdysvalloista.

Sanomalehtiryhmän henkilömäärä vuoden lopussa oli 1.302 henkilöä, joista toimituksellista henkilökuntaa 363, myyntihenkilöitä 32, toimihenkilöitä 362 sekä työntekijöitä 545. Kokonaishenkilöluku laski kahdeksalla hengellä edellisvuoteen verrattuna. Jakajia oli palveluksessa 1.687, joista 842 Helsingissä. Asiamiehiä oli 3.724.

Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Aikakauslehti- ja kirjaryhmän päätavoitteet vuonna 1976 olivat aikakauslehtien pitemmän tähtäyksen kehityksen varmistaminen sekä ryhmän kannattavuuden parantaminen. Vaikka toimintavuosi oli sekä yleistoloudellisesti että kilpailullisesti vaikea, ylitettiin tavoite. Päälehtien levikit kääntyivät hyvään nousuun ja ryhmän kannattavuus oli huomattavasti edellisvuotista parempi.

Ryhmän toiminta-alueisiin kuuluvilla aikakauslehti-, ilmoitus-, kirja- sekä erikoistuu- te- ja erikoisjulkaisumarkkinoilla oli vilkasta. Oleellista oli kireä kilpailu. Markkinointitoimenpiteet olivat aikaisempaa voimakkaampia, uusia tuotteita markkinoitiin, eräät aikakauslehdet vaihtoivat omistajaa, yritysten omistussuhteissa tapahtui muutoksia ja markkinoille ilmestyi uusia yrittäjiä.

Aikakauslehtien kilpailutilanne levikki- ja ilmoitusmarkkinoilla oli edelleen kova. Vuoden 1975 lopettamisilla ja omistajanvaihdoksilla ei ollut riittävää alan toimintaa rationalisoivaa vaikutusta. Kokonaislevikki ja kappalemääräinen kokonaisvolyyymi laskivat lievästi. Kahdeksan suurimman aikakauslehtikustantajan yhteislevikki laski edellisvuotisesta 2,7 % ja volyyymi (= levikki $\times$ ilmestymistiheys) 2,2 %.

Liian monista lehdistä johtuvan kovan kil-

pailutilanteen vaatimat voimakkaat markkinointiponnistukset yhdessä kustannusten jatkuvan nousun kanssa rasittivat edelleen aikakauslehtien kannattavuutta.

Vuonna 1975 alkanut aikakauslehtien kustannustoiminnan keskittyminen jatkui vielä vuonna 1976. SKK Oy:n lehdet, Katso ja Uusi Maailma, myytiin Kustannusosakeyhtiö Apulehdelle, joka osti lisäksi Rakennusviesti-lehden.

Ryhmän ohjelmassa oli vuoden aikana viisi lehteä: Me naiset, Kodin Kuvalehti, Aku Ankka, Kansa Taisteli — miehet kertovat ja Suuren Käsityökerhon samanniminen jäsenlehti. Seuraava asetelma osoittaa niiden levikkikehityksen edelliseen vuoteen verrattuna koko vuoden virallisten keskimääräislevikkien osalta:

	1975	1976	+/-
MN	110.618	123.872	+ 13.254
KK	86.448	104.682	+ 18.234
AA	317.571	303.703	- 13.868
KT	47.846	43.886	- 3.960
SK	97.307	106.753	+ 9.446

Me naiset -lehden ja Kodin Kuvalehden myönteinen kehitys oli seurausta voimakkaasta tuotekehittelystä ja tähän liittyvästä vahvasta markkinoinnista. Näkyvin toimenpide oli Me naiset -lehden uudistaminen alkusyksystä. Lehden levikki nousi toisella vuosipuoliskolla lukuun 136.651, mikä on 30.821 kpl korkeampi kuin vastaava edellisvuotinen. Kodin Kuvalehden pitkäjännitteinen tuotekehittely tuotti myös odotetun tuloksen. Lehti ylti vuoden toisella puoliskolla 110.523 kappaletta levikkiin, mikä on 22.632 kappaletta korkeampi kuin edellisen vuoden vastaava luku.

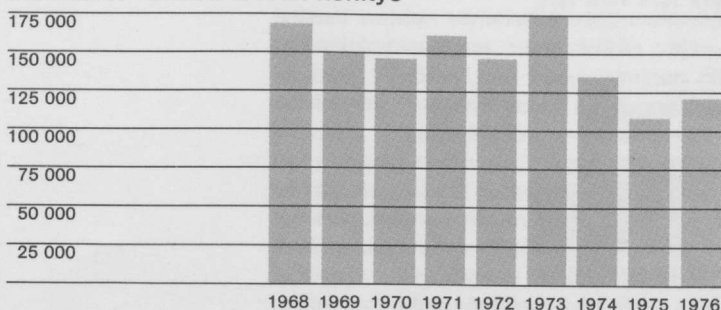
Lehtien sivumäärät olivat seuraavat, su- luissa nelivärisivujen määrät:

MN	4.912 (2.472)
KK	2.720 (1.388)
AA	1.714 (1.714)
KT	440 (11)
SK	944 (637)

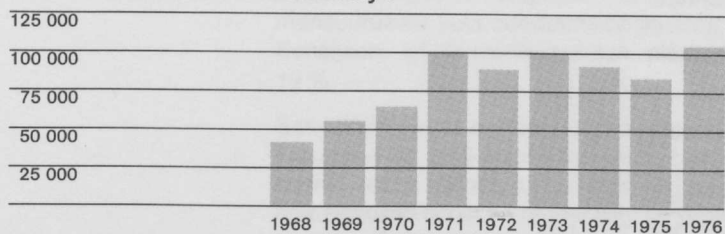
Lehtien tilaus- ja irtonumeromyynti, lukuunottamatta erikoistuote- ja erikoisjulkaisuryhmään kuuluvaa Suurta Käsityökerhoa, kasvoi 20,9 %. Yleinen lamakausi ja Me naiset -lehden levikinlasku vuonna 1975 vaikuttivat ilmoitusmyyntiä vähentävästi. Myytyjen ilmoitussivujen kokonaismäärä oli 814 sivua, mikä on 179 sivua vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden loppupuolella oli ilmoitusmyynissä kuitenkin havaittavissa elpymistä. Ilmoitustilan markkamääräinen myynti laski 21,6 %.

Kirjamarkkinat kehittyivät vuonna 1976 myönteisesti. Etenkin lasten- ja nuortenkirjamyynti kasvoi voimakkaasti, samoin kirjakerhon ja suurteosten myynti. Kirjojen joulumyyntiä ja postimyyntiä haittasi oleellisesti rahan niukkuus.

Me naiset -lehden levikin kehitys

Kodin Kuvalehden levikinkehitys

Lasten Oma Kirjakerho, joka aloitti toimintansa vuonna 1975, kehittyi suotuisasti. Kerhon jäsenmäärä oli vuoden aikana noin 40.000. Kerhoon liittyviä merkittäviä tapahtumia olivat kirjoitus- ja piirustuskilpailut, joilla pyrittiin saamaan kerhon kuukauden kirjoiksi ulkomaisten teosten lisäksi myös kotimaista kirjallisuutta. Lapsille järjestettiin suuri kirjoitus- ja piirustuskilpailu, joka toi yli 7.000 vastausta. Parhaisista koottiin marraskuun kuukauden kirjaksi Lasten Oma Kirja. Ammatti- ja harrasteljakirjoittajille järjestettiin lastenkirjojen kirjoituskilpailu, johon osallistui noin 500 tekijää noin 700:lla käsikirjoituksella. Kirjoituskilpailun parhaita töitä julkaistaan kerhon kuukaudenkirjoina ja rinnakkaiskirjoina. Sarjakuvakirjasten suurimpia olivat edelleen Aku Ankkan taskukirjat, Asterix ja Tenavat. Uutuuksina julkaistiin Umpah-pah sekä Harald Hirmuinen. Postimyynti- ja kirjakauppauutuuksia olivat Suuren Ennätyskirjan toinen uusittu laitos, Maailman pelit ja leikit, Mikin parhaat ja Kivat leikit sekä Aku Ankka 365. Kaikkiaan julkaistiin

44 uutta kirjanimikettä ja 10 uusintapainosta. Yhteinen myyntimäärä oli 2.229.788 kpl. Nimikkeissä oli laskua edellisvuotisesta 3 nimikettä, kappalemääräisessä myynnissä nousua 414.986 kpl. Markkamääräinen myynti kasvoi 50,6 %.

Ryhmän toimintaa sivuavien, postimyyntissä ensisijaisesti myytävien tavaroiden, erikoisjulkaisujen, keräilykorttisarjojen ja erikoiskerhojen markkinoilla oli toimintavuonna runsaasti toimintaa. Kilpailu alalla kirstyi, uusia yrittäjiä ilmestyi kuvaan ja markkinointi oli voimakasta.

Ryhmän erikoistuote- ja erikoisjulkaisulinjaan kuuluivat Suuri Käsityökerho, Kodin Kuvalehden Keittotaitokerho, lehtien lukijapalveluna toimiva tavaramyynti, postimyyntin ja tukkumyyntin erikoistuotteet sekä sarjakuvahahmojen ja muiden aiheiden käyttöoikeuksien myynti. Suuri Käsityökerho kehittyi erittäin suotuisasti. Postimyyntin ja tukkumyyntin erikoistuotteita olivat Straussin levyalbumi ja operettilevyalbumi sekä Disney-hahmojen ja Asterixin avainperät. Käyttöoikeuksista mainittakoon Asterix-limonadi. Kaikkiaan oli erikoistuotteita ohjelmassa 109 kpl. Vastava luku edellisestä vuonna oli 70. Tuotelinjan markkamääräinen myynti nousi 10,8 %.

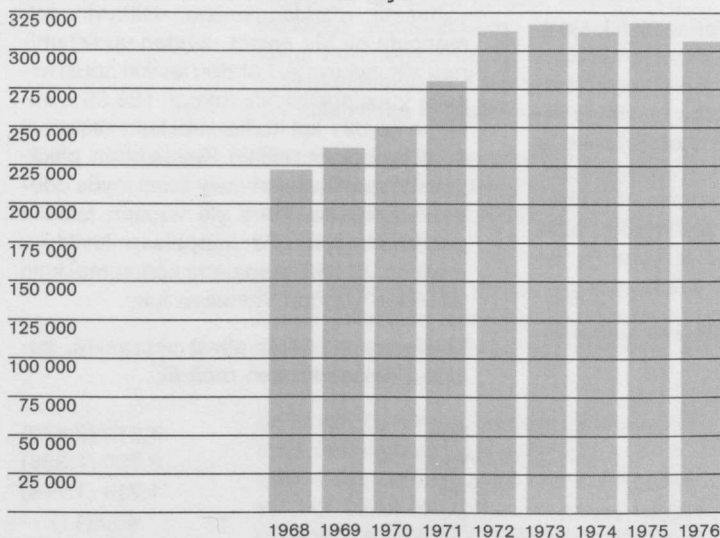
Eri tuotteiden osuudet ryhmän kokonaismyyntistä olivat seuraavat:

lehtien tilaus-, ilmoitus- ja irtolumeromyynti	61,8 %
kirjamynti	24,0 %
erikoistuotemyynti	14,2 %

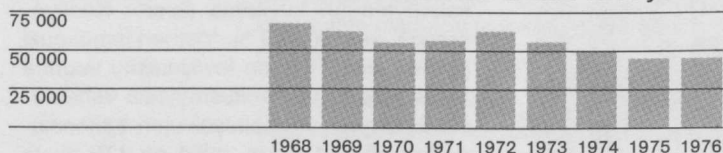
Ryhmän kokonaismyynti kasvoi 20,6 %.

Henkilökunnan määrä oli vuoden päättyessä 76, vähennystä edellisestä vuodesta 2. Kokonaishenkilömäärästä oli toimitushenkilökuntaa 29 ja muita 47.

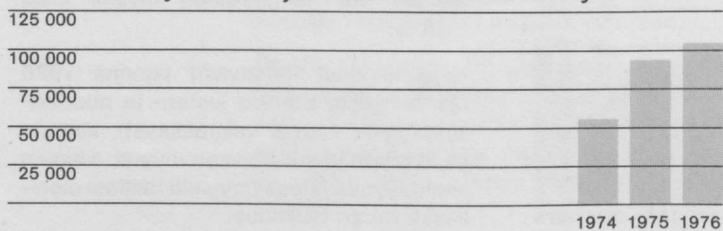
Aku Ankka -lehden levikin kehitys

Kansa taisteli – miehet kertovat -lehden levikin kehitys

Suuren Käsityökerhon jäsenlehden levikin kehitys

Jatkuvasti huonontuva taloudellinen yleis-tilanne heijastui selvästi myös Sanomapainon toimintaan. Ennusteissa odotetun lievän elpymisen sijasta voitiin varsinkin vuoden viimeisen neljänneksen aikana havaita kysynnän jatkuvaa heikkenemistä.

Kysynnän pienentymisestä oli konkreettisenä osoituksena teollisessa myynissä annettujen tarjousten arvon alentuminen 129 miljoonasta markasta 95 miljoonaan markkaan.

Vastaavasti aleni uusien tilausten arvo 16 miljoonasta markasta 11 miljoonaan markkaan. Edellisestä johtuen pysähtyi Sanomapainon kokonaistuottojen kasvu käytännöllisesti katsoen kokonaan.

Sanomapainon teollisen myynnin liikevaihto oli 32 mmk, josta Hiomontien painon osuus oli 80 % ja Strömbergintien painon osuus 20 %. Markkamääräistä myyntikatetta pystyttiin nostamaan runsaalla 5 %:lla, mikä osoittaa, että töiden suhteellinen kannattavuus säilyi vähintään entisellä tasolla.

Ulkopuolisten ja omien töiden välinen suhde pysyi lähes muuttumattomana.

Sanomapainon suurimmat asiakkaat olivat oman yhtiön lisäksi: Valitut Palat, Kalle Anttila ja A-lehdet.

Viennin arvo oli 0,85 mmk. Vientitöiden markkinointivastuu oli edelleen Finnprintillä.

Markkinatilanteen heikentyminen johti tuotannon puolella jo kevätkaudella sekä erityisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä tuotantokapasiteetin merkittävään vajaa-käyttöön. Työllisyyden heikentyminen oli selvimmin havaittavissa arkkikoneiden kohdalla. Keskimääräinen tuotantomäärän pienentyminen oli 8 % edellisvuoteen verrattuna. Suurin tuotantovolyymin aleneminen, suuruudeltaan 40 %, tapahtui 1-2-väriarkkikoneilla. Parhaiten onnistuttiin työllisyys säilyttämään sitomo-osastoilla, joiden tuotantomäärät pysyivät lähes entisellä tasolla.

Paperin kulutus oli rullapaperin osalta samansuuruinen kuin edellisenäkin vuonna. Sensijaan arkkipaperin kulutus pieneni 19 %.

Sanomapainossa maksettu kokonaispalkkasumma oli 26,9 mmk. Sosiaalikulustusten osuus verrattuna maksettuihin peruspalkkoihin nousi 35 prosentista 41 prosenttiin. Kokonaispalkkasumman kasvua

rajoitti henkilömäärän pienentyminen 3,9 %:lla.

Sanomapainon eräänä tärkeänä tavoitteena oli organisaatiouudistuksen toteuttaminen, joka saatettiin päätökseen kesäkuussa 1976 ennaltalaaditun suunnitelman mukaisesti. HT-painon ja ST-painon tuotanto-organisaatiot yhdistettiin sekä edelliseen liittyen uudistettiin täydellisesti tuotannonvalvonnan organisaatio. Tuotepäällikköorganisaatioita kehitettiin asiakastiliperiaatteelle perustuvan vastuunjaon suuntaan siten, että määrätyn asiakasryhmän töistä vastaa tuotepäällikön ja yhdysfaktorin muodostama työryhmä.

Vuoden 1976 aikana toteutetut investoinnit, arvoltaan 1,5 mmk, olivat luonteeltaan korvaus- ja rationointi-investointeja. Tärkeimmät investoinnit olivat: automaattinen painolevynvalmistuslinja, uusi kuivausuuni 8-yksikköiseen rotaatioon ja keskitetty väripumppausjärjestelmä rotaatiota varten.

Työolosuhteiden parantamiseksi käynnistettiin palkitun aloitteen pohjalta offsetrotaatio n:o 10:n melunvaimennukseen tähtäävät rakennustyöt.

Tärkeimmistä tutkimus- ja kehityskohteista mainittakoon Sanomapainon ohjausjärjestelmän kehittäminen ja erikoislehtiä käsittelevän markkinatutkimuksen käynnistäminen. Edellä mainittujen lisäksi käynnistettiin markkinoinnin ja tuotannon puolella useita pieniä projekteja.

Jakeluvaramenon toimintaedellytysten parantamiseksi vuokrattiin Hakkilan teollisuustalosta 2 400 m² ajanmukaista toimitilaa. Uudet toimitilat mahdollistavat varasto- ja jakelupalvelusten kehittämisen.

Sanomapainon henkilökunnan määrä oli vuoden päättyessä 614, joista toimihenkilöiden osuus on 91 ja työntekijöiden 523. Vähennys vuoden aikana oli 25 henkilöä.

Laadittujen suunnitelmien mukaan markkinoinnin ja hallinnon systeemisuunnittelu hajautettiin vuoden aikana. Tämän periaatteen mukaisesti myös suunnittelu- ja kehitysryhmän ATK-suunnittelijat siirtyivät linjavastuuseen lehtiryhmiin ja hallintoon. Ryhmän tehtäviksi jäivät pääpiirteissään vain ATK-kehitys- ja -koulutustehtävät.

Ryhmä kävi kuluneen vuoden aikana sanomalehtiryhmän toimeksiannosta läpi uuden tekstinkäsittelyjärjestelmän tarjouspyyntö- ja toimittajavalintakierroksen.

Ryhmän palveluksessa oli vuoden lopussa 10 henkilöä.

Ryhmä on vuoden aikana hoitanut entiseen tapaan keskitetysti koko yhtiön kassa-, kirjanpito-, laskenta- ja perintätoimet. Vuoden alusta on ryhmä pääosin hoitanut nämä toiminnot myös tytäryhtiön Lehtikuva Oy:n puolesta.

Ryhmään siirtyneet ATK- ja tilausliikenneosastot ovat hoitaneet keskitetysti yhtiön kaikki kaupallis-hallinnolliset tietokonepalvelut sekä tilausten käsittely- ja asiakaspalvelutoiminnot. ATK-osasto vaihtoi vuoden alkupuolella siihenastiset IBM:n S 135 koneensa Univac'in 60/90 koneisiin mikä edellytti mittavan ohjelmistojen konvertointityön ja aiheutti yllimenovaiheessa muutenkin paljon lisähuolia. Samalla osasto muutti Takkatieltä Itälahdenkadulle samoihin tiloihin minne tilausliikenneosasto oli muuttanut jo edellisen vuoden lopulla. Näin saatiin nämä toiminnot, joilla on varsin läheinen yhteistyö, sekä johdollisesti että paikallisesti, yhteen.

Ryhmän henkilövahvuus oli vuoden päättyessä 134 henkilöä mikä oli 7 henkilöä edellisvuotista pienempi.

Ryhmän toimintaan vaikuttivat edellä mainitut itsenäistyminen, ATK- ja tilausliikenneosastojen siirtyminen talousryhmään sekä kiinteistö- ja huoneistoasioiden siirtyminen joulukuussa ryhmän vastuulle.

Ryhmän sisäinen kehitysohjelma suuntautui lähinnä henkilöstöhallinnon systeemien kokonaisvaltaisen ATK-sovellutuksen valmisteluun — aluksi palkkahallinnon osalta. Sovellutuksen suunnittelu edistyi hallinto- ja yrityssuunnitteluryhmän yhteistyönä toteuttamisaikataulun mukaisesti. Toteutus aloitetaan vuoden vaihteessa.

Yhtiön henkilökunnan vapaa-ajan viettomahdollisuuksien parantamiseksi on jo kauan tutkittu erilaisia mahdollisuuksia. Tässä suhteessa saavutettiin huomattavaa edistystä kun jo edellisellä vuonna ostetut kaksi majaa Rukatunturilla saatiin yhtiön käyttöön. Majat ovat osoittautuneet tarpeellisiksi ja ahkerasti käytetyiksi.

31. 5. 1976 allekirjoitettiin kauppakirja, jolla yhtiön omistukseen siirtyi n. 30 ha:n suuruinen niemi Lohjan maalaiskunnassa, Jalassaaressa. Alue, joka on luonnoltaan sangen vaihteleva ja kasvistoltaan osin jopa harvinainen ja eräiltä osilta luonnon-suojelualue, on tarkoitus kehittää yhtiön henkilöstön erilaisia vapaa-ajan ja koulutuksellisia tarpeita palvelevaksi. Jotta alueen luontoa voidaan suojata ja viihtyvyys turvata tullaan suunnitellut laatimaan huolellisesti ja sekä niiden toteutus että alueen käyttöönotto ajoittamaan pitimmälle ajalle.

Hallintoryhmän henkilömäärä oli 193 henkilöä eli kaksi henkilöä edellisvuotista pienempi.

Sanoma Osakeyhtiön Ammattikoulun toiminta on vuonna 1976 toteutunut kolmella koulutuksen pääsektorilla: graafinen koulu, toimittajakoulu ja toimihenkilökoulu. Luonteeltaan on koulutustoiminta ollut jatko- ja täydennyskoulutusta sekä Sanomala-projektin edellyttämää uudelleen koulutusta. Peruskoulutusta on toteutettu ainoastaan toimittajakoulussa.

Graafinen koulu toteutti toimintavuonna 1976 yhteensä 41 koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 379 henkilöä.

Toimittajakoulun 7. kurssilta valmistui joulukuussa 23 toimittajaa. Toimituksellisen alan jatkokoulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 16 ja niihin osallistui yhteensä 378 henkilöä.

Toimihenkilökoulu toteutti yhteensä 34 toimihenkilöiden koulutustilaisuutta, joiden osallistujamäärä oli 611. Esimieskoulutusta toteutettiin 39 tilaisuudessa, joihin osallistui yhteensä 410 henkilöä. Asiakaskoulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 8, osallistujia yhteensä 215. Yleisten kursien lukumäärä oli 43 ja niiden osallistujamäärä yhteensä 649. Toimihenkilökoulun toteuttamien tilaisuuksien yhteismäärä oli toimintavuonna 1976 124 ja näiden osallistujamäärä yhteensä 1.885 henkilöä.

Toimintavuoden aikana Ammattikoulun rehtorina toimi Maija-Liisa Vuorenmaa-Myllyaho, vararehtorina Antero Okkonen ja graafisen koulutuksen koulutuspäällikkönä Matti Launonen.

Koulutuksen sisältösuunnittelusta ovat huolehtineet kolme koulutustoimikuntaa graafisen alan, toimittajien ja toimihenkilöiden koulutustoimikunnat sekä niiden asettamat lukuisat työryhmät. Ammattikoulun henkilömäärä oli sama kuin vuotta aikaisemmin eli 33 henkilöä.

Vuosi oli Olympiakisojen aikaa, joka lisäsi tuntuvasti lehdistöpalveluja. Suomalaisten urheilijoiden menestys kisoissa oli tae kuvien menekille. Lisäksi sanomalehtien mielenkiinto värikuviin on kasvanut tasaisesti. Innsbruck antoi tästä viitteitä ja Montrealista lähetettiin jo huomattava määrä värikuvia telefotoerotteluina. Olympiakisojen kuvatuotannon myynti tuotti hyvän tuloksen, jolla pystyttiin peittämään kisoista johtuneet poikkeuksellisen korkeat kustannukset.

Lehtikuva Oy on pyrkinyt kuvaamaan tärkeimmät uutistapahtumat mustavalkoisen lisäksi myös värikuvina. Eräänä esimerkkinä voidaan mainita Ahlströmin suurpalo Varkaudessa. Samana päivänä klo 18.00 olivat värierottelut monien maakuntalehtien toimituksien käytössä.

Viimeisintä tekniikkaa edustava UPI:n telefotovastaanotin Unifax II -laite saatiin joulukuksi käyttöön. Elektrostaattisella menetelmällä vastaanotettu kuva on terävämpi ja sävyalue parempi rasterioriginäköä kuin aikaisemmissa automaattivastaanottimissa. Vastaanottimen käyttöönoton yhteydessä vapautui kapasiteettia, joten automaattilaittein voidaan toimia myös koti- ja ulkomaan tilapäiskuvayhteyksillä.

Laman vaikutus kaupallisessa kuvauksessa näkyi selvästi. Tiedotus, mainonta ja elinkeinoelämä yleensä vähensi kuvan käyttöään. Kuvausten määrässä ei tapahtunut laskua, mutta kuvaukset olivat tuoltaan pienempiä kuin aikaisemmin.

Sanoma Osakeyhtiö on ollut Finnvisuals Oy:n osakkaana sen perustamisesta lähtien. Vuoden 1976 lopulla yrityksen osakkeet siirtyivät kokonaisuudessaan Sanoma Osakeyhtiön haltuun.

Finnvisuals Oy:n keskeisiä toiminta-alueita on kaksi: yritys tutkii toisaalta uusia sähköisiä viestintävälineitä ja valmistautuu niiden kaupalliseen hyödyntämiseen. Kyse on käytännössä kuva- (video) kaseteista ja kuvalevyistä. Toisaalta Finnvisuals Oy myy ja vuokraa koulutuselokuvia ja -kuvakasetteja yritysten ja yhteisöjen käyttöön.

Jälkimmäisellä toiminta-alueella liiketoimet alkoivat varsinaisesti vuoden 1976 jälkipuoliskolla, jolloin yritys aloitti suomeksi käännettyjen koulutusohjelmien markkinoinnin. Myynti- ja vuokrauskokemukset ovat jatkoa ajatellen rohkaisevia. Tämän tyyppisen ohjelmiston tarjonta on Suomessa ollut vähäistä. Siksi parhaiden edustusten saaminen ei tuottanut vaikeuksia. Paitsi 16 mm elokuvana näitä ohjelmia tarjotaan myös VCR- ja U-Matic-kuvakasetteina.

Finnvisuals Oy myi ohjelmia myös Yleisradiolle eetterilähetystä varten.

Finnvisuals Oy on Nord-Videon suomalainen jäsen. Nord-Video on Pohjoismaisten kustantajien yhteenliittymä, joka tutkii uusia sähköisiä viestintävälineitä ja tällä alueella erityisesti videota. Esim. Ruotsissa jäsenenä ovat Esselte ja Bonnier.

Yrityksen liikevaihto oli vuonna 1976 noin 0,5 milj. mk. Henkilökuntaa oli vuoden lopulla viisi henkeä. Hallituksen puheenjohtajana oli suunnittelujohtaja Jaakko Hanuksela ja toimitusjohtajana Ilkka A. Pulkkinen.

		1976	1975
Myyntituotot		388.383.198,78	324.211.289,75
Myyntin oikaisuerät:			
Alennukset	9.844.236,81		
Luottotappiot	1.523.665,75		
Väilliset verot	2.995.595,00		
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	39.311.800,57		
Muut oikaisuerät	23.729.649,08	77.404.947,21	
Liikevaihto		310.978.251,57	264.683.535,71
Muuttuvat kulut:			
Aineet ja tarvikkeet	89.402.508,09		
Palkat ja palkkiot	94.294.523,70		
Muut muuttuvat kulut	26.242.957,98		
— varaston lisäys	— 6.387.290,23	203.552.699,54	
Myyntikate		107.425.552,03	86.527.806,69
Kiinteät kulut:			
Palkat ja palkkiot	34.481.859,93		
Vuokrat	5.977.650,03		
Muut kiinteät kulut	38.497.278,16	78.956.788,12	
Käyttökate		28.468.763,91	11.696.376,23
Poistot:			
Rakennuksista ja rakennelmista	10.731.229,68		
Koneista ja kalustosta	6.399.236,89	17.130.466,57	
Liikevoitto		11.338.297,34	4.952.535,49
Muut tuotot ja kulut:			
Korkotuotot	7.971.517,24		
Osinkotuotot	190.215,40		
Muut tuotot	1.451.427,69		
Muut kulut	— 329.320,89	9.283.839,44	
		20.622.136,78	12.936.409,05
Varausten lisäys		— 2.125.000,00	
Korkokulut		— 7.537.986,99	
Välittömät verot	7.164.756,45		
./. voittovaroista	2.000.000,00	— 5.164.756,45	
Tilikauden voitto		mk 5.794.393,34	5.961.492,97

Vastaavaa

1976

1975

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	17.859.766,49		
Myyntisaamiset	92.689.053,99		
Lainasaamiset	45.839.728,63		
Ennakkomaksut	83.745,05		
Siirtosaamiset	2.497.001,61		
Muut rahoitusvarat	4.455.080,00	163.424.375,77	140.854.201,52

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	18.589.190,91		
Valmiit tavarat ja puolivalmisteet	3.029.348,86	21.618.539,77	15.231.249,54

Käyttöomaisuus

Maa-alueet	12.556.176,00		
lisäys	7.718.382,30	20.274.558,30	
Rakennukset	14.596.161,02		
lisäys	24.612.581,60		
	39.208.742,62		
poisto	10.731.229,68	28.477.512,94	
Koneet ja kalusto	13.581.593,40		
lisäys	7.616.563,47		
vähennys	247.474,71		
	20.950.682,16		
poisto	6.399.236,89		
	14.551.445,27		
ennakkomaksut	41.401.641,86	55.953.087,13	
osakkeet ja osuudet	15.293.941,68		
lisäys	873.370,94		
vähennys	1.064.631,56	15.102.681,06	119.807.839,43
		<u>mk 304.850.754,97</u>	<u>212.113.323,16</u>

Liitetiedot 31.12. 1976

1. Oman pääoman muutokset

Vararahastot

1.1. 1976	20.922.713,08
Osakkeiden myynnistä	+ 1.444.734,73
31.12. 1976	<u>22.367.447,81</u>

Lahjoitusvaraus

1.1. 1976	21.668,00
Siirretty voittovaroista	+ 10.000,00
Annettu lahjoituksia	- 10.000,00
31.12. 1976	<u>21.668,00</u>

Voittovarot

1.1. 1976	6.040.495,68
Käytetty osingonjakoon	- 994.106,40
Siirretty lahjoitusvaraukseen	- 10.000,00
Käytetty verojen maksuun	- 2.000.000,00
Voittovarot edellisiltä vuosilta	<u>3.036.389,28</u>
Tilikauden voitto	5.794.393,34
31.12. 1976	<u>8.830.782,62</u>

2. Eläkesäätion vastuuvelka

198.074,65

3. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit

9.481.960,18

Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat

36.000.000,00

Takaukset

586.455,00

4. Ulkomaiset pitkäaikaiset velat mk 27.485.619,21 syntymispäivän kurssissa

Vastattavaa

1976

1975

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat	37.416.426,15		
Ennakkomaksut	65.589.378,57		
Siirtovelat	32.330.408,37		
Muut lyhytaikaiset velat	5.296.353,12	140.632.566,21	88.992.079,22

Pitkäaikainen

Eläkelainat	84.199.911,12		
Muut pitkäaikaiset velat	27.485.619,21	111.685.530,33	76.948.607,18

Varaukset

Investointivaraukset	11.432.000,00		
Muut varaukset	2.780.000,00	14.212.000,00	12.087.000,00

Oma pääoma

Osakepääoma	7.100.760,00		
Vararahastot	20.922.713,08		
+ osakkeiden myynnistä	1.444.734,73	22.367.447,81	
Lahjoitusvaraus		21.668,00	
Voitto edellisiltä vuosilta	3.036.389,28		
Tilikauden voitto	5.794.393,34	38.320.658,43	34.085.636,76

mk 304.850.754,97 212.113.323,16

Sanoma Osakeyhtiön yhtiökokouksen 29. 4. 1976 valitsemina tilintarkastajina olemme tarkastaneet yhtiön tilikauden 1976 hallinnon ja tilit ja annamme tehtävän suoritettuumme seuraavan lausunnon.

Allekirjoittanut Autio on tilikauden aikana suorittamissaan tarkastuksissa todennut, että yhtiön kirjanpito on asianmukaisesti hoidettu ja että rahavarojen hoito on ollut huolellista.

Tilinpäätös, joka osoittaa tilikaudelta voittoa 5.794.393,34 markkaa, on oikein tileistä johdettu ja oikein perustein tehty. Tulot ja menot on jaksotettu kirjanpitolain säännöksiä noudattaen. Sanomalaan rakennetun painohallin hankintameno on veronhuojennuslain säännöksiin perustuen poistettu. Tilikauden veroista on 2.000.000 markkaa katettu edellisten vuosien voittovaroista. Investointivarausta on lisätty 1.500.000 markkaa. Arabian Pienteollisuustalon osakkeista yli kirjanpitoarvon saatu 1.444.734,73 markkaa on kirjattu vararastoon.

Tase-eriä varmentavat asianmukaiset tase-erittelyt. Pankkitilit täsmäävät tilinpäätöspäivänä rahalaitosten tiliotteiden kanssa. Arvopaperit ovat tallessa ja vakuutukset ovat hoidettut.

Olemme lukeneet yhtiökokouksen ja hallituksen pöytäkirjat sekä toimintakertomuksen. Lisäksi olemme saaneet yhtiön toimintaa valaisevia selvityksiä. Käsityksemme mukaan yhtiön taloutta on hoidettu huolella ja menestyksellisesti.

Ehdotamme yhtiökokoukselle, että tilinpäätös vahvistetaan ja että tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus.

Puollamme hallituksen ehdotusta voittovarojen käyttämisestä.

Helsingissä, 18. päivänä maaliskuuta 1977

Aimo Autio
KHT

Ritva Harli

Antti Helenius
KHT

Urpo Siirala

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet 29. 4. 1976 pidetyn yhtiökokouksen valitsemina

Aatos Erkko, puheenjohtajana
Teo Mertanen, varapuheenjohtajana
Aarne F. Castrén
Risto Kavanne
Väinö J. Nurmimaa
Patricia Seppälä

Erovuorossa ovat varapuheenjohtaja Teo Mertanen ja jäsen Risto Kavanne.

Tilintarkastajina ovat olleet rouva Ritva Harli ja kauppat.lis. Aimo Autio KHT ja varalla professori Urpo Siirala ja kauppat.maisteri Antti Helenius KHT.

Ehdotus voittovarojen käytöstä

Tilikauden voitto on 5.794.393,34 mk sen jälkeen kun osakkeiden myynnistä saatu verovapaa kauppavoitto 1.444.734,73 mk on siirretty vararahastoon. Edellisen vuoden voittovaroista on, sen jälkeen kun niistä 29. 4. 1976 pidetyn yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla on käytetty 2.000.000,— mk verojen maksuun, käyttämättä 3.036.389,28 mk, joten yhtiökokouksen käytettävissä on voittovaroja 8.830.782,62 mk.

Hallitus ehdottaa, että em. varoista	8.830.782,62 mk
— jaetaan osinkona 4,20 mk osaketta kohden eli	994.106,40 mk
— siirretään lahjoitusvaraukseen	25.000,00 mk
— siirretään vararahastoon	<u>4.000.000,00 mk</u>
— ja jäännös	3.811.672,22 mk

jätetään voitto- ja tappiotilille ja että hallitus oikeutetaan käyttämään näitä varoja verojen maksuun vuoden 1977 aikana.

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan ehdotuksen, tulevat yhtiön omat varat olemaan seuraavat

Osakepääoma	7.100.760,00 mk
Vararahastot	26.367.447,81 mk
Lahjoitusvaraus	46.668,00 mk
Käyttämättömät voittovarat	3.811.676,22 mk

Investointivarausten määrä on 11.432.000,00 mk ja luottotappiovaraus 2.780.000,00 mk.

Helsinki 15. 3. 1977

Aatos Erkko

Teo Mertanen

Aarne F. Castrén

Väinö J. Nurmimaa

Risto Kavanne

Patricia Seppälä

	1976	1975
Maksetut palkat	120.517.728,76	102.236.746,27
Em. summiin sisältyvät sairaus- ja äitiyslomapalkat	3.063.214,83	2.423.316,74
Vuosilomapalkat	15.331.009,79	12.483.919,98
	<u>18.394.224,62</u>	<u>14.907.236,72</u>
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	11.183.561,80	8.986.057,87
TEL- ja LEL-vakuutusmaksut	11.564.362,02	7.892.567,74
Tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut	1.232.293,36	1.058.475,73
Henkilökunnan kuljetus	334.548,78	278.091,00
Työvaatteet	111.018,08	92.768,97
Muut	1.455.421,40	1.015.757,80
	<u>25.881.205,44</u>	<u>19.323.719,11</u>
Palkat	102.123.504,14	87.329.509,55
Sosiaalikulut	44.275.430,06	34.230.955,83
	<u>146.398.934,20</u>	<u>121.560.465,38</u>

Lehtien levikit	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
HS	274.600	289.704	305.016	311.438	318.953	327.275	346.910
HS-sunn.	315.500	334.173	349.392	355.116	359.130	365.809	391.971
IS	63.165	70.481	83.085	79.983	89.778	98.045	120.080
MN	151.619	166.725	150.289	182.619	142.015	110.618	123.872
AA	250.668	279.754	309.155	315.877	313.139	317.571	303.703
KK	69.472	101.915	90.639	100.475	91.611	86.448	104.682
KT	53.696	55.413	60.533	55.867	50.944	47.846	43.886
SK	—	—	—	—	56.752	97.307	106.753

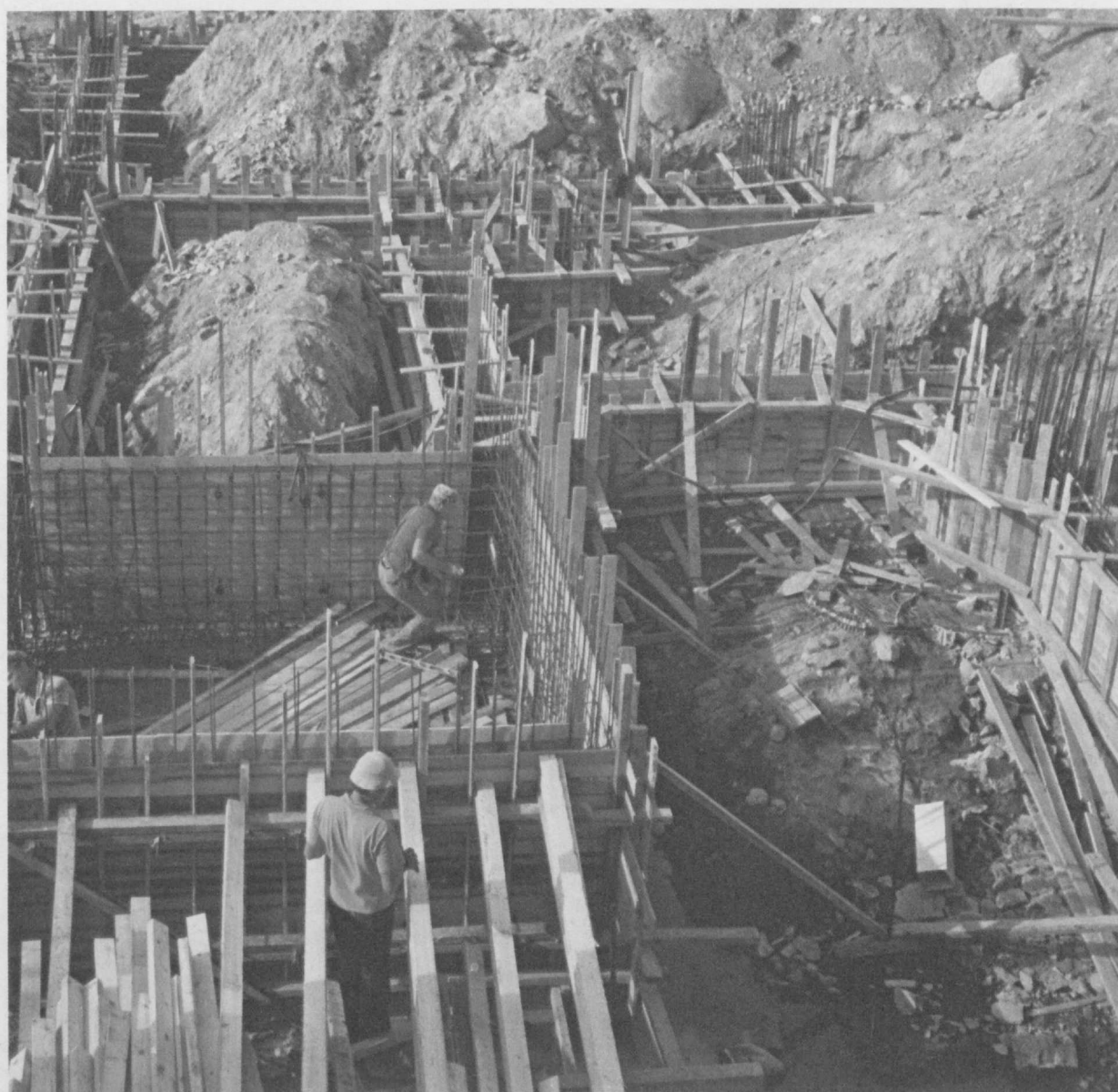
Luvut ovat kahden ao. vuoden aikana suoritettujen virallisten levikintarkastusten keskiarvoja.

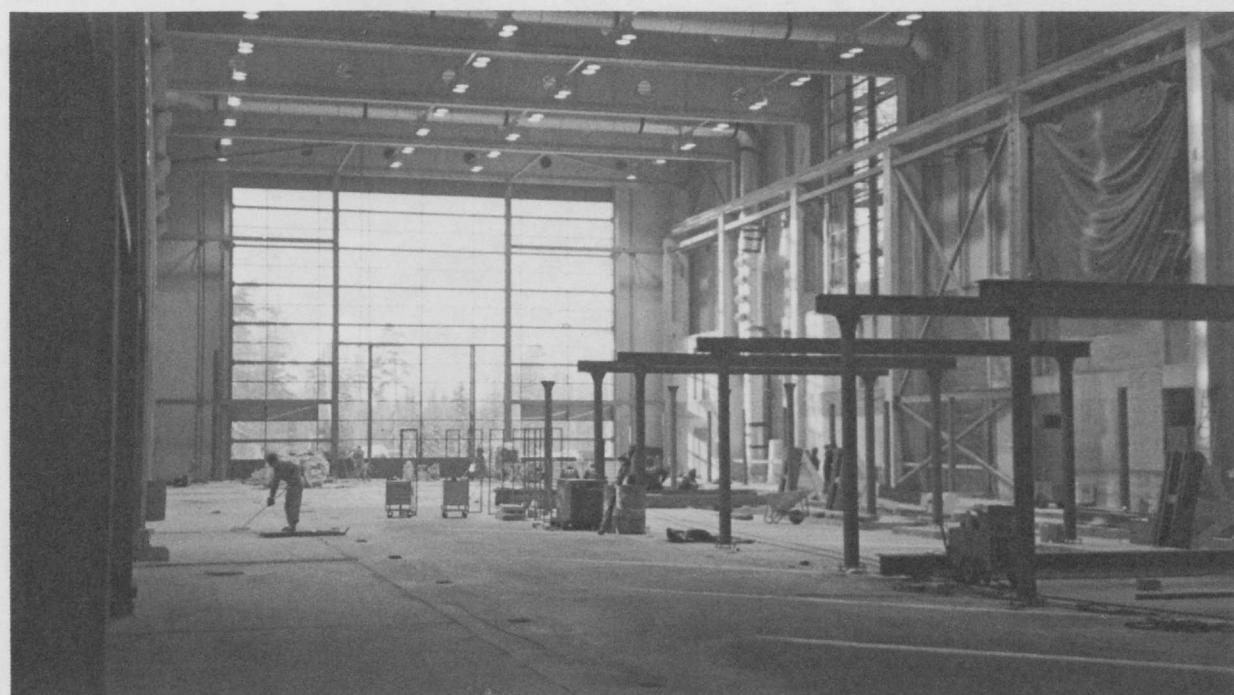
Käynnit poliklinikoilla	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Korkeavuorenkatu	10.073	10.220	9.642	9.085	9.637	9.536
Huomontie	5.552	5.198	4.522	4.909	4.800	4.897
Strömbergintie	4.904	4.569	3.692	3.444	2.817	2.401
	<u>20.529</u>	<u>19.987</u>	<u>17.856</u>	<u>17.438</u>	<u>17.254</u>	<u>16.834</u>
Verenluovuttajia	381	354	307	281	298	322
Pienoisröntgenkuvauksia	1.880	1.764	1.747	1.758	—	1.482
Käyntejä lääkärin vastaanotolla	4.139	4.217	4.651	3.974	5.029	4.908

Rakennusurakkasopimuksen allekirjoitus. Allekirjoittajina oikealta Sanoma Osakeyhtiön toimitusjohtaja Aatos Erkko ja Rakennus Ruola Oy:n pääjohtaja, kauppaneuvos Urho Ruola. Takana oikealta Sanomain edustajat Väinö J. Nurmimaa, Jaakko Rauramo, Teo Mertanen ja Pekka Toropainen sekä toimitusjohtaja Kalervo Kallio ja johtaja Klaus Himberg Rakennus-Ruola Oy:stä.

Sopimukset ja luottamushenkilöt

31.12. 1976

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Suomen Kirjatyöntekijäin Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2. 1979 asti.

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Suomen Sanomalehtimiesten Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 31.3. 1977 asti.

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Suomen Teollisuustoimihenkilöiden Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2. 1979 asti.

Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliiton välinen runkosopimus — voimassa 31.1. 1977 asti. Runkosopimukseen liittyvä Graafisen Teollisuuden Työn-

antajaliiton sekä Suomen Faktoriliiton ja Teknisten liiton välinen työehto- ja palkkasopimus — voimassa 31.3. 1978 asti.

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2. 1979 asti.

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Liiketyöntekijäin Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2. 1979 asti.

Majoitus- ja ravitsemusliikkeiden työntekijöitä koskeva työehtosopimus — voimassa 31.1. 1977 asti.

Kiinteistöalan talonmiehen työtä ja siivousta koskeva työehtosopimus — voimassa 31.1. 1977 asti.

Luottamushenkilöt

Kirjatyöntekijät

Pääluottamusmies

Teuvo Hörkkö

Sanomalehtipaino

Varapääluottamusmies
Latomo
Stereotypia
Kuvalaatta
Rotaatio, päivävuoro
Rotaatio, yövuoro
Postitus, päivävuoro
Postitus, yövuoro
Kunnossapito
24.1. 1977 alkaen
Latomo

Lauri Korhonen
Lauri Korhonen
Heikki Hartikainen
Matti Sirén
Voitto Salo
Unto Lauronen
Anni Torkkeli
Aune Karmaluoto
Pauli Vaahtera

Pentti Käyhkö

Sanomapaino

Varapääluottamusmies

Mauri Auvinen

Hiomontie

Foto-Lito
Latomo
Paino
Sitomo
Postitus

Jorma Tuuli
Tauno Holappa
Tapani Helin
Pekka Arjosaari
Saima Helli

Strömbergintie

Lomakepaino
Paino
Sitomo

Mauri Auvinen
Pertti Liinkangas
Seija Palonen

Valimontie

Kunnossapito

Erkki Nevalampi

Toimitukselliset työntekijät

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies
Helsingin Sanomat
Ilta-Sanomat
Aikakauslehdet
(erosi yhtiön palveluksesta 31.10. 1976)

Leila Välkevirta
Marja Honkanen
Helena Ylänen
Risto Lindstedt
Marja-Leena Tuppurainen

Lehtikuva Oy

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies

Ritva Ekroos
Ari Ojala

1.4. 1976 alkaen

Ilta-Sanomat

Kari Valtonen

1.1. 1977 alkaen

Helsingin Sanomat

Varapääluottamusmies

Oili Tolvanen

Aikakauslehdet

Helsingin Sanomat,
aluetoimitukset

Sirkka Tilus

Pyry Lapintie

Teollisuustoimihenkilöt

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies
Talous- ja hallintoryhmä
Tilausliikenneosasto
Keskusta
Pitäjänmäki
Asiakaspalvelukonttorit,
asioiden, jakelukonttorit
Levikkiosasto
tilausedustajat
Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Irma Seppälä
Lauri Koski
Vuokko Pekkala
Ritva Marjanen
Sinikka Nyman
Irma Seppälä

Kirsti Vesterinen

Timo Vakkari

Iris Lindman

1.1. 1977 alkaen

Levikkiosasto

tilausedustajat

Talous- ja hallintoryhmä

Mikko Räihä

Ritva Myllymäki

Tekniset toimihenkilöt

Neuvotteleva yhdysmies	Aarni Pitkänen
Neuvottelevan yhdysmiehen varamies	Veikko Koskinen

Sanomalehtipaino

yhdysmies	Aarni Pitkänen
-----------	----------------

Sanomapaino/Hiomontie

yhdysmies	Runar Böhling
-----------	---------------

Sanomapaino/Strömbergintie

yhdysmies	Veikko Koskinen
-----------	-----------------

Auto- ja kuljetusala

Pääluottamusmies	Urho Pekkinen
Päivävuoro	Kullervo Ahola
Yövuoro	Urho Pekkinen

Jakajat

Helsingin sopimusalueella

Pääluottamusmies	Helvi Hohteri
Varapääluottamusmies	Silkka Piironen
Kerava	Salme Vehkalahti
Korso	Eira Salonen

Mualla maassa

Hyvinkää	Hilda Ahvonen
Hämeenlinna	Inga Heikintupa
Imatra	Eeva Toikka
Järvenpää	Anneli Tolmunen
Lahti	Anni Vilen
Lappeenranta	Helvi Hyypiä
Lohja	Toini Grönroos
Rauma	Kirsti Kanerva
Riihimäki	Helvi Tikka
Tampere	Inkeri Manninen
Valkeakoski	Maria Oksanen

25. 1. 1977 alkaen

Pääluottamusmies

Aini Kinnunen

Aatos Erkko, hallituksen puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa, toimitusjohtaja
Teo Mertanen, hallinnollinen päätoimittaja, varatoimitusjohtaja
Jaakko Rauramo, varatoimitusjohtaja, sanomalehtiryhmän johtaja

Jaakko Hannuksela, suunnittelu- ja kehitysryhmän johtaja
Heikki Huhtanen, Sanomapainon johtaja
Matti Peltonen, aikakauslehti- ja kirjaryhmän johtaja
Paul Standén, hallintoryhmän johtaja
Martti Teräsalmi, talousjohtaja

Sakari Almi, sanomalehtiryhmän markkinointijohtaja
Matti Huopaniemi, sanomalehtiryhmän levikkijohtaja
Aleksis Stenvall, Sanomapainon markkinointijohtaja
Pertti Puolakka, Sanomapainon suunnittelujohtaja
Kyösti Nuotio, aikakauslehti- ja kirjaryhmä, erikoistehtävät

Päätoimittajat:

Sanomalehtien hallinnollinen päätoimittaja Teo Mertanen

Helsingin Sanomat
Heikki Tikkanen vastaava
Keijo Kylävaara
Simopekka Nortamo

Ilta-Sanomat
Martti Huhtamäki

Me naiset Kerttu Saarela
Aku Ankka Alli Peltonen
Kodin Kuvalehti Maire Varhela
Suuri Käsityökerho Maire Varhela

Tämä vuosikertomus on ladottu
Linotron 505 C valolatomakoneella
Kirjaintyyppinä 9'/10' Helvetica
Painopaperina on käytetty Puuvapaata offsetpainopaperia 120 g/m²
sekä kansissa Ensocoat postikorttikartonkia 230 g/m²
Painoasu Jorma Laakso

Painettu Sanomapainossa
Helsinki 1977

